

Obsah

Fysiologické podklady funkčního vyšetřování ledvin	11
Kvantitativní měření diurézy	18
Močové residuum v měchýři při spontánní mikci	20
Diluční metoda stanovení residuálního objemu moči	21
Sběr moči v delší časový úsek (za 12 nebo 24 hodin)	26
Sběr moči v sérii sběrných údobí v průběhu 24 hodin	26
Sběr moči v krátkých sběrných údobích	26
Vyprazdňování močového měchýře cévkováním	27
Měření tzv. transitního času	29
Změny ledvinových funkcí při cévkování močového měchýře	30
Vliv distense močového měchýře na renální funkce	32
Resorpce látek v močovém měchýři	34
Zjišťování resorpce látek stěnou močového měchýře u člověka	36
Výpočty umožňující zjišťování některých ledvinových funkcí bez nutnosti kvantitativního měření diurézy	38
Množství látky vyloučené do moči	41
Měření vyloučeného množství za 24 hodin	42
Měření vyloučeného množství v několika sběrných údobích v průběhu 24 hodin	44
Měření vyloučeného množství v krátkých sběrných periodách	46
Renální clearance (Vztah mezi vyloučeným množstvím sledované látky do moči a její plasmatickou koncentrací)	50
Stanovení renální clearance sledované látky	57
Vyšetřování clearance endogenní látky za podmínek stabilisované plasmatické koncentrace	58
Vyšetřování clearance exogenní látky za podmínek stabilisované plasmatické koncentrace	60
Vyšetřování clearance endogenní nebo exogenní látky za podmínek měnící se plasmatické koncentrace	65
Interpretace nálezu	67
Celková (totální) plasmatická clearance	69
Exponenciální pokles plasmatických koncentrací	70
Lineární pokles plasmatických koncentrací	80

Nepravidelný pokles plasmatických koncentrací	83
Distribuční prostor	88
Metody měření virtuálního distribučního prostoru	89
Zjišťování způsobu distribuce na pokladě výpočtu množství látky v jednotlivých tělových oddílech	91
Průtok krve ledvinami	94
Fysiologické poznámky	94
Princip klinického měření průtoku krve ledvinami	96
Postup při vyšetřování	102
Renální clearance kyseliny PAH (C_{PAH})	102
Renální extrakce kyseliny PAH (E_{PAH})	105
Stanovení průtoku plasmy a krve ledvinami na podkladě C_{PAH} a E_{PAH}	107
Odhad C_{PAH} na podkladě poklesu plasmatických koncentrací po jednorázové intravenosní aplikaci	107
Měření průtoku krve ledvinami na podkladě saturace ledvin N_2O	108
Měření průtoku krve ledvinami na podkladě diluce indikátoru	109
Interpretace nálezu	110
Vliv věku	111
Denní rytmus	112
Dieta	112
Tělesná práce	112
Emoce	113
Teplota v prostředí	113
Těhotenství	113
Výpočet renální cévní resistance	114
Výpočet celkové renální cévní resistance (R)	114
Glomerulární filtrace	117
Fysiologické poznámky	117
Principy měření glomerulární filtrace	118
Renální clearance inulinu	125
Plasmatická clearance inulinu	128
Renální clearance endogenního kreatininu	129
24hodinová clearance celkového chromogenu (C_{Chr})	131
Vyšetřování clearance celkového chromogenu v několika sběrných údobích v průběhu 24 hodin	134
Interpretace nálezu C_{In} a C_{Chr}	140
Věk a pohlaví	140
Měření glomerulární filtrace na podkladě isotopových metod	142
24hodinový rytmus glomerulární filtrace	142
Dieta a příjem tekutin	144
Tělesná práce	145

Tělesná poloha	145
Emoce a bolest	145
Těhotenství	146
Měření glomerulární filtrace za patologických podmínek	146
Vztah mezi hodnotou clearance tzv. endogenního kreatininu a azotémií	149
Vztah mezi vylučováním různých látek do moči a hodnotou glomerulární filtrace za patologických podmínek	154
Glomerulární permeabilita (M. Engliš)	156
Fysiologická proteinurie	160
Patologická proteinurie	161
Kvantitativní stanovení bílkovin v moči	162
Vyšetřování plasmatických bílkovin v moči	164
Imunoelektroforesa moči	164
Elektroforesa moči	165
Kvantitativní stanovení plasmatických bílkovin v moči	168
Clearance plasmatických bílkovin	169
Glomerulární hematurie	170
Tubulární resorpce	172
Fysiologické poznámky	172
Průkaz tubulární resorpce sledované látky na podkladě clearancových metod	173
Vztahy mezi profiltrovaným a resorbovaným množstvím sledované látky	176
Stanovení maximální tubulární resorpce glukosy (T_{mG})	177
Fysiologické poznámky a princip měření	177
Postup při měření T_{mG}	181
Hodnoty T_{mG} u člověka za fysiologických a patologických podmínek	183
Aminokyseliny	184
Močovina	186
Fysiologické poznámky	186
Postup při vyšetření	189
Kyselina močová	191
Postup při vyšetření	192
Tubulární sekrece	194
Fysiologické poznámky	194
Průkaz tubulární sekrece sledované látky na podkladě clearancových metod	196
Vztahy mezi množstvím efektivně secernované látky a její plasmatickou koncentrací	198
Stanovení maximální sekrece kys. paraaminohippurové (T_{mPAH})	199
Hodnoty T_{mPAH} u člověka za fysiologických a patologických podmínek	201
Test s fenolovou červení	201

Renální vylučování elektrolytů	203
Sodík	203
Fysiologické poznámky	203
Množství Na vyloučeného do moči za 24 hodin	204
Renální clearance a exkreční frakce sodíku (EF_{Na})	208
Vyšetření vylučování Na a EF_{Na} za podmínek jeho sníženého příjmu	210
Vyšetření tubulární resorpce Na v distálním úseku nefronu	212
Chloridy	216
Fysiologické poznámky	216
Množství chloridů vyloučených do moči za 24 hodin	216
Renální clearance a exkreční frakce chloridů EF_{Cl}	217
Draslík	218
Fysiologické poznámky	218
Množství draslíku vyloučeného do moči za 24 hodin	218
Renální clearance draslíku	219
Možnosti posouzení distální sekrece draslíku	220
Vápník	222
Fysiologické poznámky	222
Množství vápníku vyloučeného do moči za 24 hodin	222
Renální clearance vápníku	223
Hořčík	224
Fysiologické poznámky	224
Množství hořčíku vyloučeného do moči za 24 hodin	224
Fosfáty	225
Fysiologické poznámky	225
Vylučování do moči a renální clearance anorganického P	225
Sulfáty	226
Renální vylučování H, HCO_3 a NH_3	227
Fysiologické poznámky	227
pH moči	228
Titrovatelná acidita moči (TA)	229
Vylučování NH_3	230
Renální vylučování bikarbonátů	230
Vylučování všech osmoticky aktivních látek	232
Fysiologické poznámky	232
Osmotická clearance (C_{OSM}) a exkreční frakce osmoticky aktivních látek (EF_{OSM})	235
Indukovaná osmotická diuréza	236
Resorpce osmoticky aktivních látek v distálním úseku nefronu (clearance bezsolutové vody C_{H_2O})	240
Maximální koncentrační schopnost ledvin	245

Fysiologické poznámky	245
Vyšetřovací metody	252
Měření maximální koncentrační schopnosti ledvin za podmínek sníženého příjmu vody	255
Měření maximální koncentrační schopnosti ledvin na podkladě vasopresinového testu a analogů vasopresinu	258
Sledování spontánní variace specifické váhy moči a U_{OSM}	259
Význam vyšetřování maximální koncentrační schopnosti ledvin v klinické praxi	260
Maximální zředňovací (diluční) schopnost ledvin	262
Fysiologické poznámky	262
Vyšetřovací metody	265
Jednorázová vodní zátěž	265
Udržovaná maximální vodní diuréza	267
Infuze hypoosmotických roztoků	269
Separované funkční vyšetřování ledvin	270
Posuzování funkce ledvin na podkladě urografického obrazu	270
Isotopové vyšetřovací metody	272
Separované funkční vyšetřování ledvin na podkladě katetrisace ureterů	273
Separované funkční vyšetřování ledvin při neobturační katetrisaci močovodů	274
Separované funkční vyšetřování ledvin při obturační katetrisaci močovodů	279
Vztah mezi funkcemi každé ledviny zvlášť k celkové funkci obou ledvin	280
Separované funkční vyšetřování ledvin na podkladě katetrisace renálních žil	281
Literatura	282
Věcný rejstřík	301